

ΚΡΙΣΤΑΛΛΗΣ

ΦΥΣΙΟΛΑΤΡΙΚΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ
ΧΗΜΕΙΑΣ - ΒΙΟΧΗΜΕΙΑΣ
ΓΕΩΡΓ. Μ. ΚΟΜΙΑΝΙΔΗ

ΠΡΩΤΟΓΕΝΟΥΣ 2 & ΑΘΗΝΑΣ

ΤΗΛ. 35957

Διὰ πᾶσαν Χημικὴν ἢ Βιοχημικὴν ἀνάλυσίν σας
δύνασθε νὰ ἐξυπηρετηθῆτε εἰς τὸ τέλεια ὀργανομέ-
νον καὶ μὲ τὰ πλέον σύγχρονα ὄργανα ἐξοπλισμέ-
νον ἐργαστήριόν μας.

ΤΜΗΜΑ ΒΙΟΧΗΜΙΚΟΝ: Δι' ἀναλύσεις ΟΥΡΩΝ—

ΑΙΜΑΤΟΣ—ΓΑΣΤΡΙΚΟΥ ΥΓΡΟΥ—ΟΡΜΟΝΩΝ—ΗΠΑΤΙΚΑΙ
ΔΟΚΙΜΑΣΙΑΙ—ΑΝΙΧΝΕΥΣΕΙΣ ΦΑΡΜΑΚΩΝ κλπ.

Πλήρες Μικροβιολογικὸν Τμῆμα ὑπὸ τὴν διεύ.
θυνσιν πεπειραμένου Ἀτροῦ Μικροβιολόγου

ΤΜΗΜΑ ΧΗΜΙΚΟΝ: Δι' ἀναλύσεις ΟΙΝΩΝ—ΒΟΥ-

ΤΥΡΟΥ—ΓΑΛΑΚΤΟΣ—ΤΥΡΟΥ—ΕΛΑΙΟΥ—ΥΔΑΤΟΣ—ΣΑ-
ΠΩΝΟΣ—ΑΛΕΥΡΩΝ—ΜΕΛΙΤΟΣ.

ΠΡΑΓΜΑΤΟΓΝΩΜΟΣΥΝΑΙ — ΑΓΟΡΟΝΟΜΙΚΑΙ ΔΙΑΦΟ-
ΡΑΙ κλπ.

**Ἀνακουφίζει
ἀπὸ τοὺς
πόνους**

ΑΡ. ΕΓΚΡ. ΥΠ. ΚΥΚΛΟΦ.: 123868/51/52

ΑΡ. ΑΔΕΙΑΣ ΔΙΑΦΗΜ.: Ε. Β. 563/55

**ΚΥΚΛΟΦΟΡΕΙ ΕΙΣ ΚΥΤΙΑ ΚΑΙ ΦΑΚΕΛΙΣΚΟΥΣ ΤΩΝ 2
ΔΙΣΚΙΩΝ ΚΑΙ ΕΙΣ ΚΥΤΙΑ ΠΛΑΣΤΙΚΑ ΤΩΝ 6 ΔΙΣΚΙΩΝ**

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΛΥΣΕΩΝ
ΚΟΣΜΗΤΕΙΑ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΑΡΧ. ΟΥ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ
ΔΡ. ΓΕΩΡΓ. ΒΥΤΟΥ
ΗΜΕΡΟΜ. 20-11-80
ΑΡΙΘ. 28874

Γ. ΔΡΙΤΣΑΣ & Π. ΡΙΖΟΠΟΥΛΟΣ
ΠΕΙΡΑΙΕΥΣ — Τηλέφ. 40.653

Κρυδαίνης

ΦΥΣΙΟΛΑΤΡΙΚΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

Περίοδος Γ'.

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ—ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 1955

Τεύχος 69

Επί της ύλης ΤΑΣΟΣ Ν. ΠΕΤΡΗΣ

Γραφεία: Τζαβέλλα 10—Τηλ. 44.094

ΔΩΔΕΚΑΣΤΙΚΟ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Όλորθα πάλι στους πυλώνες σου
τ' αντρείωμένα τὰ παιδιά σου.
Νόμος τρανός οι Παρθενώνες σου
για την αιώνια λευτεριά σου.

Απ' τών βουνών τὰ χαρακώματα
σ' δλη τη ματωμένη γη σου
ροδίζουν νέα ξημερώματα.
Καινούργια δόξα και τιμή σου.

Του κόσμου νάσαι ή δάδα πάντα σου
γραμμένο κάποια μοίρα τόχει.
Τρανό τὸ θάμα τοῦ σαράντα σου,
της εικοστής ὀγδὸς τ' ΟΧΙ.

ΤΑΣΟΣ Ν. ΠΕΤΡΗΣ

Του ΣΩΤΗΡΗ ΣΚΙΠΗ

Πρέπει νάναι κανείς αληθινά δραματικής για νά νοιώσει τη σημασία του 'Ιερού Νησιού, όπου μία φορά ή Λητώ, κυνηγημένη από τη ζήλεια της 'Ηρας, έπλεγε και εγέννησε τόν 'Απόλλωνα.

Και από τότε ή Δήλος έντύθηκε με την ιερότητα της πιδ ώραίας θρησκείας που έγνωσε ποτέ ή ανθρωπότητα!

Γιατί αν ό Δίας, ό Ποσειδών, ό 'Αρης αντιπροσωπεύουν φοβερές δυνάμεις κι έμπνέουν τό δέος στους θνητούς, ώς αν άγρια στοιχεία της φύσεως, ό 'Απόλλων αντιπροσωπεύει τό φώς και την άρμονία κι έμπνέει τό τραγούδι και την όμορφιά.

Νά γιατί ό βράχος ό ξερός αυτός, που μοιάζει μ' άγοράκι περικυκλωμένο από τις άδελφές του, τις όμορφες παιδούλες τις Κυκλάδες, έγινεν ό τόπος των προσκυνητών των τριών ήπειρών κι έκρυψε βαθειά στά στέγνα του τό σπόρο μιας άθάνατης θρησκείας.

Κι ήσαν γλυκειά ή βραδιά του Μήη σάν ξεκινήσαμε από τό λιμάνι του Πειραιώς, ό πως και τόν παλιό καιρό, που οι 'Αθηναίοι ξεκινούσαν για την ετήσια θεωρία, κοιβαλώντας μαζί τους διαλεγμένα βώδια της 'Αττικής, για νά τά προσφέρουν θυσία στό βωμό του Ξανθού Θεού. Κι οι παίδες που ένόνιζαν επάνω στις λώρες τους, διασχίζοντας τά γαλανά νερά, άνακτυόντουσαν με τά μελτέμια και τά κύματα.

Όμως οι Δηλιάδες ιέρειες δέν ήσαν πρός τά άκρογιάλια του νησιού, τυλιγμένες με τους ολόασπρους πέλους των, σύμβολα των άφρών, νά μάς ψάλλουν όπως τό πάλαι τά κλητικά άσματά τους, κι οι ναοί δέν έπρόβαλαν με τά μάρμαρά τους ολόρθα νά μάς τραγουδήσουν τό άρχαίο τους μεγαλείο.

Η άρα των τάφων σιωπή και ή σιγαλιά των συντριμματών μάς ζώνει μόνον από παντού. Καί θαρεί κανείς πως όλα αυτά τά μάρμαρα που κοιτώνται σπαρμένα εδώ κι εκεί στη γή, είναι κόκκαλα των πεθαμένων ναών, που τά φρουρούν τώρα τά λίγα που άπομένουν, πληγωμένα, άρχαϊκά ή λιοντάρια, που έχουν τά στόματά τους άνοιχτά, σά νά γυρεύουν νά ξεσπάσουν σέ σπαραχτικό βρυχηθμό για την τραγική καταστροφή που έγινε στην ιερή πατρίδα του Φοίβου.

Νησί που έχει γίνει ρυθμός των 'Υμνων

του 'Ομήρου, ποιά νάναν τά μυστικά του θέλγητρα που έσερναν, όπως τό φώς της λάμπας τις νυχτοπεταλούδες, όλους τους λαούς της Μεσογείου;

Αιγύπτιοι, 'Ασιάτες, Αιγιοπελαγίτες, 'Αθηναίοι, Μακεδόνες, Ρωμαίοι και πόσοι άλλοι, δέν τό έκαναν για έναν καιρό δικό τους κι έστηναν επάνω του τά μνημεία τους, τους ναούς των και τ' αγάλματά των, νά τραγουδούν τό πέρασμά τους.

Γιατί ή Δήλος ήταν 'Ιδέα, μά όχι θλιμμένη σάν την 'Ιερουσαλήμ των Χριστιανών. Ήταν ή αιώνια ή Βηθλεέμ κι ό κόσμος έσμιγε εκεί για νά γιορτάσει τη γέννηση ενός Θεού, που δέν έμελε νά σταυρωθεί ποτέ και νά πεθάνει, γιατί τό φώς δέν πεθαίνει ποτέ. Και νά, όλη ή βαθειά σημασία της Δήλου.

Κανείς σοφός δέν την έλεγε και κανείς άρχαιολόγος δέν την ύποψίασθηκε.

Έτσι την είδα εγώ: Λίκνο της άρμονίας και της όμορφιάς. Και μέσα στους δραματισμούς μου τους άτέλειωτους είδα τη Λητώ σάν Παναγιά και τόν 'Απόλλωνα Χριστό. Τέτοια ή Δήλος κι αν έπαψε νά ζή ως πολιτεία κι αν έμπρός στά μάτια

μας φανερώνεται σάν ένα κομητηρι της τέχνης, ή 'Ιδέα είναι Ναός και μένει ασύντριπτος από τό χρόνο.

Και νάχε δικιο άραγε ό Αιγύπτιος ιερέας του πανάρχαιου ναού της θεάς Νέϊθ, που οι 'Ελληνες την όνομάζουν 'Αθηνά, όταν, καθώς μάς διηγείται ό Πλάτων, έλεγε στον Σόλωνα:

—Σόλων! Σόλων! Έσείς οι 'Ελληνες θά μένιετε πάντοτε παιδιά. Είσασι νέοι, έμεις είμαστε γέροι και κουρασμένοι από τά βάρη που φέρνουμε επάνω μας των αιώνων. 'Η 'Ελληνική γή έπαθε πολλές άλλαγές από τό νερό και τη φωτιά. Δέν ξερετε τίποτε από τά πανάρχαια χρόνια, γιατί οι ψυχές σας είναι νέες. Ό κατακλυσμός του Δευκαλιώνα και άλλοι κατακλυσμοί καταστρέψανε πολλές φορές τις πολιτείες σας, και δέν σώθηκαν παρά οι βουκόλοι και οι βοσκοί που κατοικούν στα κορφοβούνια και είναι άγράμματοι και άμωσοι. Τά μνημεία σας και τ' άρχεία σας έχάθηκαν. Μά ξαναρχίζετε πάντα νά ζητε και είσασι νέοι, χάρη στην άγνοιά σας. Οι

ΔΗΛΟΣ: 'Ο ναός της 'Ισιδος

Του κ. Γ. Κ. ΣΤΑΜΠΟΛΗ

Ό γνωστός και πολύ αγαπητός στους φασιολατρικούς κύκλους άνώτερος υπάλληλος της Δασικής υπηρεσίας του 'Υπουργείου Γεωργίας, δασολόγος κ. Τάκης Καρράς, γνήσιος κι αυτός φυσιολάτρης, προστάτης του πρασίνου και γνώριμος άκόμα στους λογοτεχνικούς κύκλους, για την άγάπη του στα γράμματα και για την ποιητική του έπίδοση, είχε τελευταία μία έμπνευση και μία στροφή: Ν' άφιέρωσε ολόψυχα στό δάσος τόν ποιητικό παλμό του και νά προσφέρει στα γράμματά μας, άλλα και στη δασική υπηρεσία, μία πολύτιμη και πρωτότυπη πραγματικά προσφορά του Μιό συλλογής στίχων του και πεζών τραγουδιών του, με τίτλο: «Τραγούδια του Δάσους».

Τά Τραγούδια του Δάσους κυκλοφόρησαν σάν έπίσημη έκδοση του 'Υπουργείου Γεωργίας, από τό γραφείο Δασικής Προπαγάνδας, διανέμονται δωρεάν κι άποτελούν σ' αληθινά μία άπ' τις ελάχιστες ζωντανές και μη γραφειοκρατικές εκδηλώσεις των δημοσίων υπηρεσιών μας. 'Αξίζει κάθε έπαινο ή Γενική Διεύθυνση Δασών, για την τολμηρή και γόνιμη πρωτοβουλία της. 'Αν μπορούσε πάντα ή ποίηση νά συνοδεύει ώρισμένους τομείς της έθνικής και κοινωνικής ζωής μας, δά ήμαστε πολύ καλύτερα. «Πάντα ήθελα—γράφει ό κ. Καρράς—νά δώσω στό 'Υπουργείο μου, για τόν ώραιο σκοπό της δασικής προπαγάνδας και μερικά ποιήματά μου, γιατί, όσο νάναι, για έναν τραγουδιστή, οι στίχοι θγαίνουν από τά μεγαλύτερα βάδη της ψυχής του και νομίζει ότι αυτά άποτελούν και τη μεγαλύτερη προσφορά». Τι άγνή και όμορφη όμολογία ενός έπιστήμονα, ποιητή μέσα του τη θεία όραση και την θαδεία πίστη της ποίησης!

Όπως μερικοί λογοτέχνες ν' άπορήσουν ή και νά μεμφθούν μία τέτοια είδικευση και περιορισμό του έλεύθερου άγέρα της

ιστορίας που διηγόμαστε για την άρχαιότητα μοιάζουν με παραμύθια που λένε οι παραμάνες. Ένώ σέ μάς ό Νετλος ξεχειλίζει κάθε χρόνο με τέτοια τάξη, που άφίνει άθικτους τινές ναούς μας και τις βιβλιοθήκες μας. Κι έτσι συνεχίζουμε μία ζωή. Όμως έσείς οι 'Ελληνες είσασι πάντοτε παιδιά. Είσασι τά νειάτα της Γής!

Και ναι και όχι. Γιατί ή ιστορία είναι γραμμένη με την αντίληψη των ατόμων, τό παραμύθι κρύβει μέσα του την αλήθεια των αιώνων. Φτάνει κανείς νάχει τη δύναμη νά την ανακαλύψει. Φτάνει νάναι ποιητής. 'Ωστόσο δέν έχω καμιά αντίρρηση πως οι 'Ελληνες είναι τά νειάτα της Γής.

ΣΩΤΗΡΗΣ ΣΚΙΠΗΣ

έμπνευσης. Μά αυτή ή δέσμευση του Καρρά δέν έχει καμιά εξιδίεμενη πλευρά, σάν δσων δεσμεύουν την ποίησή τους σέ πολιτικά δόγματα ή σέ πρόσκαιρες σχολές. Ό Τάκης Καρράς, τό αντίθετο, όλοκληρώνει τό νόημα της ύπαρξής του, δίνοντας για τό δάσος για την άθάνατη αυτή έκφραση της γήινης όμορφιάς, όλο τό πάθος κι όλη την έξαρση της άναμφισβήτητα ποιητικής του ψυχής:

Τά «Τραγούδια του Δάσους» δέν είναι σχολαστικές, πλαδαρές κι άνούσιες παρακελεύσεις και συστάσεις για την διαφύλαξη των δασών και για την κατανόηση της αξίας και σημασίας τους, από όλους έμάς, τους δυστυχώς άφιλόδοτους κι άδασόχαρους νεώτερους 'Ελληνες.

Αυτές τις συστάσεις ό κ. Καρράς, χωρίς θέβαια νά τις παραμελεί, τις άφίνει τώρα στο περιθώριο. Μά τό τρυφερά, γεμάτα φαντασία και δασική γνώση ποιήματά του, αυτός, παίρνει τό δάσος στην πρωτόγονη, λαμπρή κι άκατάλυτη δόξα και φυσική του ύπόσταση. Τό ξαναβλέπει και τό ξαναθαυμάζει με τά μάτια της άπερινόητης, μά μυστικότητας ψυχής των πρωτόπλαστων ανθρώπων και μ' όλη την μαγεία και την έκπληξη των ζωντανεμένων θρύλων και θησαυρών, που περικλείονται μέσα στό δάσος, μέσα σ' αυτή την συσσωματωμένη οργανωμένη κοινωνία της Φύσης.

Μπροστά στο μεγαλείο και την σιωνιότητα των δασών ό λογισμός του ανθρώπου μεταρριώνεται, ξεκολλά από τό άτομικό του περιβόλημα και ξαναδίνεται μέσα στη Φύση. Καλή ή κακή, αυτή είναι ή κοινή μύνα.

Δόξα σέ σένα, αιώνια γή—μητέρα. Τό γόνιμό σου χώμα τό ιερό πάντα σε ρουφάει τ' ολόγλυκο νερό κι ή χλωρηφύλλη σου, αιώνια μέρα.

Δέξου τό φύτρο, που έρχεται ξανά και τό δεντράκι, τρυφερό σε βλαστήση' ό ήλιος τά φύλλα του σε γλυκοβόληση κι σε πρασινίσουν τά γυνά βουνά.

Ό κ. Καρράς, χωρίς νά παρουσιάζει την ποίησή του, με χρώματα εξαιρετικής ίσως έντασης και ποιητικής όρμης, έχει όμως τό μυστικό νάναι κυρίαρχος της συγκίνησης και του θέματος του, με μία ελκυστική πάντα, πληθωρική στην πολύχυμη έκδηλωσή της μεταβατικότητα ιδεών και καταστάσεων, βγαλμένων άπ' τη ζωή του δάσους. Γίνεται ό 'Ιδιος και δέντρο και πηγή και λοτόμος και φωτιά και καύλα. Όλες οι φάσεις κι όλα τά περιστατικά του δάσους περνάνε από τά μάτια κι από την ψυχή μας, σάν παρακολουθήσουμε στην έμπνευσή του, τόν τρυφερόν αυτόν κ' έ-

ΤΟ ΒΑΦΤΙΣΜΑ ΤΗΣ "ΜΑΡΓΙΟΡΗΣ,"

Του κ. ΧΡΗΣΤΟΥ ΛΕΒΑΝΤΑ

Τὴν ὥρα τοῦ δειλινοῦ, τὴν ὥρα ποὺ ὅλα εἶναι μαλακωμένα—τὰ χρώματα, ὁ οὐρανὸς κι ἡ θάλασσα—ἐγινε τὸ βάπτισμα τῆς «Μαργιορῆς». Τῆς μικρῆς ψαράδικης βάρκας, ποὺ δύο μῆνες τώρα τὴν στολίζαν καὶ τὴν ἀλαφατοῦσαν σὲ μιὰν ἀκροῦλα τοῦ Πασαλιμανιοῦ. Κι ἔγινε ἔτσι, τόσο γαλήνια, ποὺ λίγα μόνο βλέμματα ἀπ' τὴν προκυμαία τὸ πρόσεξαν.

Πρῶτα—πρῶτα τὴν ψαχοῦλεψαν ἀπ' ὅλες τὲς πλευρὲς, πρόσθεσαν κάπου μιὰ πινελιά στὸ κόκκινο ζωνάρι τῆς κουραστῆς, ὕστερα ζύγισαν τὰ σκαριά της καὶ τέλος ὅλα πιά ἦταν ἑτοιμα καὶ ἡ «Μαργιορῆ» λαμποκοποῦσε σὰν παρθενικὴ νυφούλα ἀπὸ ὁμορφιά... Ἀρχισαν τότε νὰ τὴν τραβοῦν, μεταιορίζοντας στὴν ἄμμο τὰ σκαριά πρὸς τὰ νερά τοῦ γραφικοῦ ὁρμου.

Ἡ δουλειὰ αὐτὴ ἔγινε μὲ τὸ κολαΐ της. Ἀργὰ κι ἐπίσημα, ὅπως ἀπαιτοῦσε ἡ μεγάλ-

νήμερο τραγουδιστὴ τοῦ δάσους. Ἐχεῖ τόνους ποὺ θυμίζουν κάπως ἀνάλογες στιγμὲς ἀπ' τὰ ποιήματα τοῦ Κρυστόλλη, τοῦ Μαλακῶση ἢ τοῦ Γρυπάρη. Σὲ μερικὲς περιπτώσεις ἡ περιγραφικὴ του λεπτότητα εἶναι ἐξαιρετικὴ, ὅπως σὲ μιὰ εἰκόνα τοῦ Γενάρη στὸ δάσος:

Κι' οἱ ὀλόλευκες λεῦκες μὲ τὰ χιόνια στὰ κλώνια
τὰ μεσάνυχτα φέγγουν μέσ' στὸ δάσος
γιτιές,
οἱ στιγμὲς σὰ νὰ στέκουν ἀπὸ ἀτέλειωτα
χρόνια
καὶ κρεμοῦν χιονισμένα τὰ μαλλιά τους
οἱ ἱτιές.

Ὁ κ. Καρρᾶς καὶ στὰ τρία πεζοτράγουδα ποὺ περιέλαβε στὴ συλλογὴ του, κινιέται μέσ' σ' ἓνα πλαίσιο μυθοπλαστικῆς δημιουργίας καὶ λαϊκῆς ποιητικῆς εὐαισθησίας. Μιὰ δημοτικὴ φαντασία περνάει στὲς γραμμὲς του: «Μιὰ καστανία γεννήθηκε... τὴν παντὶ τὰ χελιδόνια, ποὺ πέταξαν ὡς τὸ δουλό. Σηκώθηκαν, θουτήσαν, κ' εἶδαν τὰ φυλ-
λαράκια της, σὰ λυώσανε τὰ χιόνια».

Μὲ τέτοιες ὥραιες εἰκόνας καὶ εὐρήματα, ὁ κ. Καρρᾶς, μᾶς φέρνει ἐσώτερα μέσ' στὴ ζωὴ τοῦ δάσους, τοῦ Ἑλληνικοῦ δάσους, ποὺ τόσο πρέπει νὰ τὸ λαχταράμε καὶ τόσο νὰ τὸ νοιώθουμε. Εἶναι ὀφειλόμενο δικαίωμα τὴν προσπάθειά του, νὰ συνοψίσω τοὺς πόθους του καὶ νὰ τελειώσω, μὲ τὴ δική του ἐπὶ κληση:

«Μεγάλωνε τὰ δέντρα, ὦ Μάνα Γῆ!»

Γ. Κ. ΣΤΑΜΠΟΛΗΣ

Πρόεδρος

Συνδέσμου Ἑλλήνων Λογοτεχνῶν

ΑΝΑΜΕΣΑ ΣΤΗΝ ΕΚΣΤΑΣΗ

Του κ. Γ. ΧΑΤΖΗΝΑΣΤΑΣΙΟΥ

—Τὸν χειμῶνα νὰ πᾶς ἐκεῖ.

—Μπα, νὰ μείνης αὐτοῦ τὸ καλοκαίρι.

—Ἀπὸ ἐκεῖ νὰ περάσης νύχτα.

Ἀκουσε ἐμένα, νὰ βρεθῆς, αὐτοῦ ποὺ σοὺ λέω, μὲ τὴν ἀνατολὴ τοῦ ἡλίου.

Συχνὰ παρόμοιες φράσεις σοὺ σερβίρει καθεὶς, ὅταν ἐκδηλώνεται γιὰ κάποια τοποθεσία ποὺ τοῦ ἀγρεῖ ἐντυπώσεις.

Ἡ αὐλαία τοῦ σημερινοῦ μου χρονογράφου σὰς παρουσιάζει κάποιο σκηνικὸ ζωγραφισμένο ἀπ' τὴ φύση, σὰν προσφορά σὲ ὅλες τὲς ἀνθρώπινες ἀπαιτήσεις. Κάποια ἀκροῦλα ἑλληνικῆς γῆς, ποὺ ἡ ἀριστουργηματικὴ τῆς ἰδιορρυθμίας ικανοποιεῖ τὲς αἰσθήσεις, ἀδιακρίτως ἐποχῆς καὶ ὥρας.

Τὸ πινάκιο τῆς δημιουργίας, μὲ τὸ πέρασμά του ἀνάμεσα ἀπὸ ἓνα μεγαλόπρεπο συγκρότημα βουνῶν, χαρίζει μιὰ φανταστικὴ μυστηριακὴ ἀπόγνωση, ἐκεῖ ποὺ ὁ Πηνειὸς κροταλίζει τὲς βραχόπετρες στὰ πόδια τοῦ Ὀλύμπου καὶ τῆς Ὀσσης. Ἡ ἐκστασις τοῦ τοπίου προδιαθέτει τὸν περαστικό γιὰ τὴν ἐπιβλητικὴ συνέχεια ποὺ βασιλεύει ἐκεῖ ψηλότερα, ὅπου ἡ θαυμαστὴ φαντασία τῆς ὁμηρικῆς ἐποχῆς ἔστησε, ἀπόλυτα ψυχολογημένα, τὸ θρόνο τῶν θεῶν.

Δὲν θέλω, φυσικὰ, νὰ χαλάσω προτιμήσεις ἀναγνωστῶν, ὅσον ἀφορᾷ τὴν προτεραιότητα τῆς περιόδου ποὺ πρωτοαναφέρω, ἀλλὰ ἄς περάσουμε ἀπ' τὴ διάβαση αὐτὴ γιὰ παρθενικὴ φορὰ, μὲ φῶς. Ἐνα καλοκαιριάτικο πρωινό. Μὲ ἥλιο. Για νὰ πρωτογνωρίσουμε τὴν ἀλήθεια τῆς φυσικῆς εἰκόνας ἀπαλλαγμένης ἀπὸ τὸ «ρετινὸς» κάποιου βαθύσκωτου δειλινοῦ.

Τὸ τραῖνο ὁμᾷ πρὸς τὰ βόρεια. Σχεχνοῦται εἰς αἰσὶ γήινος μόλις βρεθῆς στὴν εἰσοδὸ τῶν δύο πανώψηλων βουνῶν μας. Δεξιὰ τῆς γραμμῆς κάποιο μικρὸ ἀπότομο πρόσχωμα κρύβει μιὰν ἀπόμειρη ἰσχυρὴν παραλιακὴ φωνή. Πλατύφυλλα δέντρα, ποὺ ἐπυροβάλλουν πάνω ἀπ' τὲς πλαγιές της, δρασκελίζοντάς τὴν, σκάνουν ὁλοένα περισσότερο, ν' ἀκούσων τὸ ψιθυριστὸ τραγοῦδι τοῦ Πηνεοῦ. Μιὰ ἀπαιτητὴ ἀμμουδιὰ παρακολουθεῖ στὴ γαλήνια ἐκείνη ἀκροῦλα τὸ ἀέναυστο πέρασμα τοῦ ποταμοῦ στὸν αἰώνιο δρόμο του. Ποὺ καὶ ποὺ κάποια πετροῦλα, καινοφυεσιμένη ἀπ' τὸν Κίσαβο, παρασύρεται ἀκόμα μετὰ τὸ πρῶτο τῆς βάπτισμα ἀπὸ τὸν ρυθμικὸ παπασμό, μέχρη νὰ βρῇ τὴν παντογενεὴν θεοσύλα της στὸν κατὰ-φυτο πυθμένα.

Κάποια βαρκούλα λικνίζεται ἀμέριμνα ἀντίπερα. Ἡ ὑπαρξὴ τοῦ παρὰ τῆς σ' αὐτὴ τὴν αἰώνια ἐρημία θυμίζει ἀπὸ θεατὴ τὴν γήινη πραγματικότητα, ἀφοῦ σὰν παραμυθι ὁραματίζεται, ἀνέχοντας ψηλότερα τὸ ὄριο τοῦ πολύχρωμον ἀνάτητον πρᾶσινου στὲς ἀνηφοριές τῶν δύο ὁροσειρῶν. Γιὰ τὴν μαγεία τῆς ἐξέγερσος αὐτῆς γωνίτσας — τέτοιας ἀκριβῶς στιγμῆς—παραθέτω κομμάτια ἀπὸ στίχους μου γραμμένους στὸ ἴδιο θέμα:

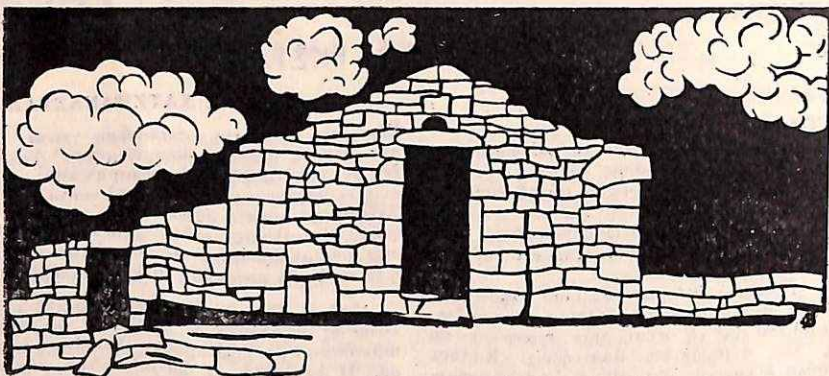
Εἶναι μιὰ σκιόφωτη κι' ἀπόμειρη γωνιά, ποὺ δὲν τὴ δέρνει ὁ βορρᾶς· μήτε τ' ἀέρι, λὲς κι γαλήνη ζῇ σὲ ἀπάνευθε φωνή κι ἔχει μερόνυχτα μονάχα καλοκαίρι. Στέλνει μὲ μῦθα ἢ φρεσκάδα τῆς αὐγῆς φωνές· γλυκόλαλες πουλιῶν ποὺ φτερουγίζουν, σὰν κομπανιάρουν τὸ τραγοῦδι τῆς πηγῆς ἢ τὰ νερά τῶν ποταμῶν, ποὺ μουρμουρίζουν.

Ἀπ' τὸ ἴδιο βασίλειο τοῦ φυσικοῦ μεγαλείου ἄς περάσουμε μὲ ἀνείθετες συνθήκες. Φθινόπωρο μὲ πρωτοβόχι Χειμῶνα μὲ μπόρα. Ἡ ἀμαρσοτοχία καταβροχθίζει τὴν ἀπόστασι ἀνάμεσα σὲ καταιγίδα. Ἀγκισθωτὲς ψυχῆς καταφέρνουν λοῦζα χτυπήματα στὰ ἀνεβασμένα εἴματα. Ἀπ' τὴ ζεστοῦλα τοῦ ὀχνηματος ἡ ὁρατότης πρὸς τὰ ἔξω δὲν εἶναι καὶ τόσο ἱκανοποιητικὴ. Ψηλά τὰ σύννεφα, κατηφορίζοντας ἀπ' τὲς κορφές τοῦ Ὀλύμπου, γεφυρώνουν τὸ ἀνοιγμὰ τῶν δύο βουνῶν.

Ἀπογευματινὴ ὥρα, γεμάτη σκοτεινιά, στὸ ὀρεινὸ πέρασμα. Ἡ ἰδιότυπη στοὰ τῆς συννεφιάς προκαλεῖ δέος, μικραίνοντας τὴν ἀνθρώπινη ὑπόστασι μπροστά στὴ γιγαντιαία μεγαλοπρέπεια τῆς δημιουργίας. Ἡ αἴσθησις τῆς ὁρατῆς παύει νὰ δίνει ἐπαρκεῖς πληροφορίες στὸν ταξιδιώτη. Ἡ ἀκοή ἐπιστρατεύεται γιὰ τὴν στιγμὴ τῆς κοσμοχαλασίας. Θορυβώδης ἀκούγεται νὰ κατρακυλᾷ ὁ Πηνειὸς. Ἀνάμεσα στὸν βιαστικὸν του κυματισμὸ, κορμὸς διακρίνεται νὰ παρουσιάζει Σάν ἱκρίωματα ἀπ' τὸν χειμῶνα ἀνεμοδαρῶ, προσμένουν τὰ μισοπλαγιαστὰ παλὰ δέντρα τὸ μοιραῖο ἐξοριζμὰ τους πρὸς τὸ ἀγροῖσμένο ποτάμι. Κι ὅταν ψηλά, ἀνέμειρα στὸν Ὀλύμπου καὶ στὸν Κίσαβο, σπιδίζουν οἱ ἀστράπεδες, τῆς στὴν ἀσύλλητη δύναμη τῆς δημιουργίας.

Ἐνα μουμπουνητὸ σταματᾷ τὸν ἀνασπασμό. Τραυταγῆς ποὺ κυριαρχεῖ ἐκεῖ ὅπου τὰ στοιχεῖα τῆς φύσης παίζουν τὸ παιχνίδι τῆς χειμῶνατικῆς φθορᾶς. Βροχὴ ποὺ θυμίζει σπῆσιμον θεόρατων δέντρων. Τρομακτικὸς ἀντίλαλος ποὺ χτυπιέται ἀπὸ πλαγιά σὲ πλαγιά, συνθέτει τὴ σημαντικὴν υπεργήγινου ἐμβατηρίου ἀπὸ μουσικὴ μπάνα μὲ μοναδικὰ ὄργανα ἀτέλειωτες τῆς.

Ὅτι ἄλλοτε σοὺ ξεφεύγει ἀπ' τὴν προσοχή, ἔχει καὶ αὐτὸ τὴ θέση του τώρα. Τὸ μετὰλλινον φίδι ποὺ σὲ μεταφέρει, λὲς καὶ βιάζεται νὰ ἀπομακρυνθῇ ἀπ' τὸν ἀκατανίκητο αὐτὸ συναγεριὸ τοῦ φυσικοῦ δυνατισμοῦ. Ὁ θόρυβος τοῦ δικοῦ του ἀντίστροφου σμίγει μὲ τὸ βουητὸ τῆς βαρυχειμωνιάς. Ἀλλὰ σὲ λίγο ἔχεις κι ὅλας ξεμακρύνει ἀπὸ ἐκεῖ ποὺ ἡ φύσις ὀργιάζει, ἀνενόητη ἀπὸ στέγες, ἀντιπλημμυρικά καὶ ἀλεξικέραυνα. Ποτέ, ὅμως, δὲν ξεχνᾷς ὅτι ἔζησες ἐκεῖ ποὺ κάποτε οἱ θεοὶ σκορποῦσαν κεραυνούς καὶ ἄλλοτε κατέβαιναν νὰ παίξουν μὲ τὰ πεντακάθαρα νερά τοῦ Πηνειοῦ.

ΠΑΝΩ ΣΤΟΝ ΑΗ-ΛΙΑ ΤΟΥ ΤΑ-Υ-ΓΕΤΟΥ

ΤΟΥ Κ. Δ. ΒΛΑΣΣΟΠΟΥΛΟΥ

Σκεφτήτε τα όμορφα ελληνικά βουνά! Πόσοι άνθρωποι που γεννιούνται σε μία πόλη, σ' ένα χωριό, στη ρίζα των βουνών μας, ζουν και πεθαίνουν, χωρίς να ξέρουν ποτέ μία ματιά πόθου ψηλά στις αθάνατες κορφές τους!

Πόσοι πεθαίνουν χωρίς να ξέρουν και χωρίς να υπόπτευουνται το απαράμιλλο θαύμα των κορυφών τους!

Κ. ΣΤΟΥΡΝΑΣ

Με τη χαρά και την ευχαρίστηση ζωγραφισμένη στα πρόσωπα και των είκοσιχτώ μελών της εκδρομικής συντροφιάς του «Κρυστάλλη» και του «Πορφύρα» ξεκινήσαμε το άπομεσήμερο της 13 Αυγούστου από τον Πειραιά για το άκρο σχεδόν της Πελοποννήσου.

Σπάρτη—Μυστράς—Τρύπη και ανάβαση της ορειβατικής ομάδας στον Τα-ύ-γετο, έγραφε το πρόγραμμα.

Μετά την Τρίπολη, άρχισε να διακρίνεται η μακρινή οροσειρά του Ταυ-γέτου. Όσο πλησιάζαμε προς τη Σπάρτη, μία ιδιαίτερη ευχαρίστηση με συνέπαιρνε, που δά σκαρφαλώναμε στον «Αη-Λιά» και δά πατούσαμε στην ψηλότερη κορφή των βουνών του Μωρηά.

Ανεβαίνοντας τον γίγαντα Τα-ύ-γετο, με κατέλαβαν ανάμικτα συναισθήματα δέους και έκστασης, ακριβώς σαν εκείνα, που ένοιωσα πριν από χρόνια, όταν ανέβαινα το βουνό των Δεών, τον «Όλυμπο». Γιατί το συναισθημα της μεγαλοπρέπειας και το σεβασμό που προκαλεί ο «Όλυμπος, τ' δια ακριβώς παρουσιάζει ο «πατέρας» μας—όπως λέει το τραγούδι, ο Τα-ύ-γετος, πραγματικός γίγας με τις πέντε περήφανες κορφές του, που άρχινανε από την καρδιά του Μωρηά και καταλήγουν με άλλες μικρότερες κορφές στο νοτιώτατο άκρο της Ελλάδας, στο Ταϊνάρο.

Φτάσαμε στ'Ανώγεια στις 11.30 το βράδυ

που είναι κάτω απ' αυτό. 'Απ' εκεί άντικρύσαμε και τους φίλους μας του «Πορφύρα», που, έχοντας ξεκινήσει από τ'Ανώγεια πριν από μās, ανέβαιναν προς την κορφή. Στρωθήκαμε για φαγητό και μετά ξαπλώσαμε στην τσιμεντένια θεράντα του καταφυγίου που βρίσκεται σε μίαν εξαιρετική τοποθεσία, με πανοραμική θέα προς τη Λακωνία. Το καταφύγιο αυτό είναι ένα πολύ όμορφο ήμιδιόροφο οικόδομημα με ωραία διαρρύθμιση, αλλά κατεστραμένο, χωρίς σκεπή, πάτωμα και κουφώματα, ερείπιο πραγματικό. Κι έκανα τη σκέψη πώς αν είχε επισκευασθῇ δά ήταν για τους όρειβάτες ένας ευχάριστος τόπος για όλιγοήμερη διαμονή και πιο άνετη ανάβαση στην κορφή.

Στις δέκα παρά τέταρτο ξεκινήσαμε για την κορφή. 'Από κει και πέρα το βουνό

του βουνού. 'Απ' εκεί βλέπαμε τη Μεσόγεια.

Ένας πολύ δυνατός άερας σφυρίζοντας έρχόταν από κάτω από τη θάλασσα της Καλαμάτας και μās ανάγκασε να ξεκινήσουμε άμέσως για τὸ τελευταίο κομμάτι της ανάσας μας. Θέλαμε 20-25 λεπτά για την κορφή. 'Ανεβαίναμε σ' ένα φαρδύ όρομάκι, λίγο τραχύ, με πολλά ζικ-ζάκ και πολλά σκαλοπάτια. 'Ο όδηγός μας, πάντα μπροστά, προχωρούσε μαζί με τὸν «φετοπόδαρο» γιατρό τὸν Σκέντζο και τὸν «γέρο» μας τὸν Ραγίδη. 'Ακολουθούσε τὸ νέο μας «άστέρι» ὁ Μανουράκης. Λίγο πίσω τους ὁ Κελένεας καὶ ὁ Βάσκακς και τελευταίος ὁ «μπέεεεεε» ὁ Τσιλιθόπιερας και ὁ ὑποφαινόμενος.

Στις δώδεκα παρά εἴκοσι εἴμαστε στὸν «Αη-Λιά». Έκστατικός έμεινα από τὸ πανό-

Στην κορφή του Ταυγέτου

ήταν γυμνό· μπροστά μας άτενίζαμε τὸν τελευταίο κωνικό γκρίζο όγκο που είναι και ἡ ψηλότερη κορφή του Ταυγέτου. 'Εντύπωση γίγαντος δίνει σ' εκείνον που τὸν κοιτάζει. Δέος και έκσταση με συνέπαιρνε. Όσο ανεβαίναμε, νοιζαμε πώς πλησιάζαμε στὸν οὐρανό. Κάτω βλέπαμε ὅλη τὴ Λακωνία, βουνά, κατάφυτους κάμπους, χωριά. Φαίνονταν ὅλα σαν μικρά άσήμαντα στοιχεῖα και ὁ Εὐρώτας σαν ένα άδύνατο άσημένιο φίδι, ξαπλωμένο μέσα στὸν κάμφο.

Στις έντεκα και δέκα φτάσαμε στὸ διάσελο «Πόρτες», που είναι μεταξύ των δύο τελευταίων κορυφών του Πενταδοκτύλου—έτσι λέγονται οἱ πέντε ψηλότερες κορφές

ραμα που έβλεπα γύρω μου. Είναι άδύνατο να περιγράψω τὸ μεγαλειό αυτό και τὰ συναισθήματα που με κατέλαβαν. Πόλεις, χωριά, βουνά, θάλασσα, ὅλη ἡ γῆ κάτω από τὰ πόδια μας.

'Απ' τὸ βορρά βλέπαμε ὅλα τὰ βουνά του Μωρηά. 'Ανατολικά ὀλόκληρη τὴν ὄροσειρά του Πάρωνα, από κάτω τὴν κοιλάδα της Σπάρτης με τὸν Εὐρώτα, δεξιότερα τὸν Λακωνικό κόλπο και στὸ βάθος τὸ νησί της 'Αφροδίτης, τὰ Κύθηρα. Στὸ νοτιὰ τὰ άπότομα βουνά της Μάνης που σχηματίζουν τὸ Ταϊνάρο, σὴ δτική μεριά τὰ βουνά με τὸς κάμπους της Μεσοηνίας, τὴ θάλασσα με τ' άκρογάλα της Καλαμάτας (Συνέχεια σὴ σελίδα 11)

ΣΤΟ ΠΝΕΥΜΑ ΚΑΙ ΣΤΑ ΣΥΝΟΡΑ ΤΩΝ ΝΗΣΙΩΝ ΜΑΣ

ΤΟΥ Κ. ΤΑΚΗ ΓΛΑΦΥΡΟΥ

Στη ζωή, στην καρδιά και στο νου του κάθε νησιώτη μας, το γαλάζιο τ' ουρανού και της θάλασσας, τ' άσπρο των άφρων και των συννέφων, το μαυριδερό και σταρενίο της γης του νησιού, δεν είναι απλά χρώματα. Είναι σύμβολα μυστικιστικά, άφθαρτα, τονισμένα στους παλμούς της καρδιάς του. Είναι άξεπεράστα όρια ζωής, που κλείνουν τη θλίψη και την ετυχία του. Είναι αντιπροσώπευση της νησιώτικης ατομικότητας, που δημιουργεί έναν κόσμο διαφορετικό από τον κόσμο των άλλων τόπων, των άλλων ανθρώπων.

Κι όσο πιο πλατιά τα νιώθει ο νησιώτης, τόσο πλαταίνουν και γίνονται απλησίαστα και μεγάλα. Κρύβουνε τότε το νόημα της ιδιαίτερης ζωής των νησιών της Πατρίδας μας. Το νόημα τούτο, που στέκεται αδύνατο να το συλλάβει κανένας ολοκληρωτικά, γιατί είναι η ίδια η μοίρα, το ίδιο το δέσιμο και το ξετύλιγμα των γεγονότων και των περιστάσεων κάθε νησιού.

Μέσα σε τούτα τα όρια, κάτω απ' αυτά τα σύμβολα, στον κύκλο αυτών των παρομοιώσεων, κυλά το ποτάμι της Έλληνικής νησιώτικης ζωής. Της ζωής των ναυτικών, των «χωριανών» και των γεωργών, που ξεχωρίζουν σαν ομαδικά σύνολα λαού.

Καθένας πασκιζει να βρει τη χαρά, να φέρει στο σπιτικό του την ετυχία. Κι ανοίγεται τ' όραμα της χαράς μπροστά στην πλώρη του κάθε πλεούμενου, έξω από τους τοίχους του κάθε σπιτιού, πέρα από τα σύνορα του κάθε χωριού. Ο αγώνας μένει αγώνας. Η θάλασσα, η γη, οι βροχές. Τα

πεδία των παγκοσμίων αγώνων, που δεν τους ρυθμίζει μήτε η ειρήνη, μήτε ο πόλεμος, αλλά η ίδια η ανθρώπινη ύπαρξη.

Με τον καιρό, τα όνειρα γίνονται κοινά. Δένουν τους νησιώτες, όπως τους δένουν οι ανάγκες, οι κίνδυνοι, οι διάφορες περιστάσεις. Τότε τα προβλήματα του ενός γίνονται προβλήματα στο σύνολο. Και μορφώνεται έτσι η ζωή, στερεωμένη στους ίδιους καμμούς, στις ίδιες ανησυχίες κι επιδιώξεις.

Στα νησιά μας, τα φυσικά σύνορα, που αναγκάζουν όσους μένουν να ζουν κλεισμένοι μέσα τους, φέρνουν την αίσθηση της μοίρας πολύ κοντά στα μάτια. Οι άλλοι, που φεύγουν, έχουν άλλα, διαφορετικά ό καθένας, σύνορα. Κι εκείνοι είναι κλεισμένοι, αλλά μπορούν το κλείσιμό τους να το διαλέξουν. Ένώ στα νησιά της Ελλάδας οι άνθρωποι είναι όλοι το ίδιο άνθρωποι. Δεμένοι στα ίδια πεπρωμένα από τις συνθήκες της ζωής.

Υπάρχουνε—δεν μπορεί να τ' αρνηθεί κανένας—και νησιώτες που στέκουνε ψηλότερα. Τα πνεύματα, που μόρουνε, κατά κάποιον τρόπο, να τοποθετήσουν τους εαυτούς τους μέσα στην έποχή που ζούν. Άλλα δε φτάνουν για τη μεγάλη κοσμοχαλασιά, που θα κάνει τα σύνορα ξεπερασμένα, ακόμα κι από τους ανθρώπους που ζούνε μέσα τους.

Κι έτσι, κυριαρχούνε στα νησιά μας τα ίδια σύμβολα, τα ίδια όρια ζωής, η ίδια σταθερή αντιπροσώπευση της ατομικότητας: το μαυριδερό και σταρενίο της γης, τ' άσπρο των άφρων και των συννέφων, το γαλάζιο τ' ουρανού και της θάλασσας.

ΚΩΣΤΑ ΚΡΥΣΤΑΛΛΗ

Ο ΤΡΥΓΟΣ

“Όταν άνδρις” ή άγραμμένη κι άπλώνει τα κλαδιά της στο σχινό, στο χαμόδεντρο, στο πεύκο τα κλωνάρια, στα ρέμματα του ποταμού, στον έγκρεμό του δράχου, κι άγέραν, κάμπους και βουνά, την πλάση πέρα ως πέρα γιομίζει από μοσχοβολιά με τον άνασσαμό της, πυκνό πυκνό κι όλομαυρο μελισσολόι πετιέται μέσ’ από δράχους και κρινιά, μέσ’ από έρμιές και κήπους, και τάνθη της βοσκολογιά και παίρνει τον άχνό τους και διαλαλάει μ’ ένα βοητό τον άναγαλλισμό του. “Έτσι οι κοπέλλες του χωριού πετιούνται από τα σπίτια κ’ εις κάμπους κ’ εις βουνά σκορπούν κι όπ’ είναι άμπέλια τρέχουν, με τα καλάδια τα πλεχτά και με τα βατοκόπια και με τραγούδια, με χαρές, όταν άρχιζι ο τρύγος. (Απόσπασμα)

Η ΒΡΟΧΗ

ΤΟΥ Κ. Γ. ΒΕΛΟΥΔΗ

“Η Δύση πήρε το κοντύλι που της έδωσε ο ήλιος και βάφτηκε με τούτο κοιτάζοντας το πρόσωπό της στά ήσυχια νερά μιας λίμνης. “Η μέρα τοιμάστηκε να ντυθεί το μαύρο νυχτικό της και να ξαπλώσει, άφου κάνει την προσευχή της μπρος στα τρεμόσβυτα καντήλια τ’ ουρανού τέμπλου.

Οι χελώνες κούφανε τη σφήνα του κεφαλιού τους στο κινούμενο σπιτικό τους.

Μιά κουκουβάγια πέταξε στη ράχη μιανού σερπετού.

Στο λόφο έπάνω, όρθιος ο γέρος. “Αν είχε άγέρα, θ’ ανέμιζαν τα ξεφτισμένα κουρέλια των ρούχων του. “Αν ο ήλιος δε βρισκότανε στη Δύση, θα χρύσιζε τ’ άσπρα μαλλιά του. Κι αν έκανε ψύχρα, το κοκκαλιάτικο χέρι του θάτρεπε πιο πολύ από τώρα.

Μά άγέρα δεν είχε. “Ο ήλιος ήτανε στη Δύση. Κι όλος ο χώρος γύρω έβραζε από μια πνιχτή άχνη.

“Ο γέρος σήκωσε τ’ άμανικότω χέρι του, έτρεψε ένα σρόλο καιάεφε χρώμα με την απαλάμη του, κοίταξε τ’ άσπρο μπαμπάκι πουφνεγε κατά το Σορόκο και τρεμόπαιζε τα χείλια:

—Τέσσερους μήνους με δίχως στάλα νερό! Πουός Σατανάς, Θέ μου, ρούφηξε τα νεφία τ’ ουρανού σου και τ’ άφησε στεγνότερο από

ΠΑΝΩ ΣΤΟΝ ΑΗ-ΛΙΑ ΤΟΥ ΤΑ’ΥΓΕΤΟΥ

(Συνέχεια απ’ τη σελίδα 9)

και στο βόθος το πέλαγος της Μεσογείου.

Ξάπλωσα σ’ ένα πέτρινο πεζούλι που είναι γύρω από το έκκληράκι. Διάφορες σκέψεις μου έρχονταν στο μυαλό. “Ανοπολούσα το παλμό μεγαλειότητας της περιχής και σκεπτόμουνα πώς απ’ έδω δημιουργήθηκε ο Τρωικός πόλεμος με την άρπαγή της ώραιας Έλένης του Μενελάου. “Απ’ έδω ξεκίνησε ο Λεωνίδας με τους τριακοσίους, έδω έζησαν ο Λυκούργος, οι Παλαιολόγοι και τόσοι άλλοι. Μιά πανάρχαια Ιστορία γεμάτη με κοσμοϊστορικά γεγονότα. Τis σκέψεις μου ήλθε να διακόψι μι άφωγή του Ραγίδη που με καλούσε για μι άφωτογραφία στο ύψόμετρο. Είχαμε μείνει μισά και πλέον ώρα στην κορυφή. Μετά τη φωτογραφία κάναμε μιάν αποχαιρετιστήρια επίσκεψη στο έρημικό πέτρινο ζωκλήρι και στα γύρω ξεσκεπα κελλάια του, ήπιαμε λίγο νερό από το πηγαδάκι—στερνά που είναι στο πλάτωμα της κορυφής, μπρος απ’ το ζωκλήρι, και μετά άρχισαμε την κατάβαση για την έπιστροφή γεμάτοι εύχαρησση και πλούσιες έντυπώσεις.

Δ. Κ. ΒΛΑΣΣΟΠΟΥΛΟΣ

στουποχάρι: Σπλαχνίσου τούτη τη γης, Θέ. Δέ. Μήτε βαβούλι στον κάμπο μας δεν άνοίγει. Σκάψαμε τη γη μας. Τη σπείραμε. Τη διοβολίσαμε. Στυρι δε μάς έδωσε Κι οι άγουστέλες άγούρμαστες μέινανε. Και μι άβικα νερό ά ρίξεις, σφαχτάρια τα βλαστάρια μας έχεις.

Κατέβασε το μάτι, τώφερε κύκλο, άγκάλιασε ολάκαιρο τον κάμπο, πέρ’ απ’ το ξεροπόταμο. Θάρεψε πώς κάτω απ’ τη γης άράζουνε μήνους τώρα οι δαιμόνοι, γιατί μι καυτή συγνεφιά βγαίνει απ’ το χάμα και πλημμυράει το δύστυχο τόπο.

“Έγλειψε τ’ άνέδροστο χείλι του και πήρε τον κατήφορο για τα σπίτια του χωριού. Στον καπνέ άνταυώθηκε με τους άλλους γερόντους.

—Φύτεψα τη γης μου το σοροιά. Στάρι, φασούλι, κουκί. “Ανοίξα τις φλέβες του μπράτσου μου και την πότισα μ’ αίμα και με ιδρώτα άνάκατα. Θάρενα να ρίξει στάλα νερό. Κι ο μικρός ο Σταθέλλος μου τήρασε το ξεφυτρωμένο φασούλι κι έλεε πώς θα γίνει μεγάλο, να τόσο! Να του βάλε άκουμπιστήρι, να του πιάσει το στραβό κορμί. Τίποτ’ άπο τούτα. Καταραμένοι καιροί! Διάβολος ήρθε στη γη μας και μάρανε τις σοριές μας!

—... Λένε θάρθει ο μάγος από τ’ άπάνου τα μέρη, να πει τι να κάνουμε. Πάει ο Γιάννος της Κώστανας να τότε φέρει. Ξέρει—λέει—τά μελλούμενα. Είχε πει τ’ “Ανέστη του Καρφάτα πώς η γυναίκα του θα πάει από χεϊκό. Και πήγε, π’ άνάθειά τον.

—Αυλάθηκε ο γέρος, Στάμο. Χάνει τις κουβέντες του από τώρα. Σάμπως ξερουνε τι κραίνουνε εύτουν οι μάγοι;

Ψίλες-ψίλες στάλες πρώτα. “Έπειτα, όσο πάει και χοντραίνουν. “Ένα, δύο, πολλά μαύρα συγνεφα ήρθανε. Ντύσανε πένθιμα με το μαύρο τους άγκο τον ουρανό του κάμπου, σαν ένας άπόσχετος ζωγράφος ν’ άδειασε όλο το μαύρο του σ’ ένα χινοποριάτικο πίνακά του. “Έπειτα, σά να δεχτήκανε καμιά όμοβροντία θανατικών όπλων, άνοιξαν όλα μαζί τα στήθια και έξχυσαν την ύγρα ψυχή τους. “Έπειτα όλη αυτή η ύγρα ψυχή, φτάνοντας κάτω στη γη, έφτανε ούάκια, έπειτα ποτάμια. Το ξεροπόταμο, έρεχίλισε κι άδειασε τα ποτάμια του στη θάλασσα. “Υστερα πλημμύρισε τον κάμπο. Κι οι καλύβες πνιγήκαν στην ύγρα ψυχή τ’ ουρανού. Και φανες μόνο και κραυγές βγαίναν απ’ τις ανθρώπινες ψυχές που σβήνανε:

—“Η βροχή! “Η βροχή!

ΗΤΑΝ ΚΑΙ ΘΑ ΜΕΙΝΕΙ ΕΛΛΗΝΙΚΗ !

Πανελλήνια και παγκόσμια ξέσπασε ή κατακραυγή για τις τελευταίες ανθελληνικές εκδηλώσεις των «φίλων και συμμάχων» μας, που έδειξαν και πάλι στην ανθρωπότητα τα ένστικτα και τις διαθέσεις τους. Και ήρθε πάλι στην επιφάνεια το πρόβλημα και το ρώτημα για τη συνύπαρξη στην ίδια ηπειρο αγρίων, άπολιτίστων λαών, με τους λαούς εκείνους που διέπρεψαν και διαπρέπουν στον στίβο των ευγενών αγώνων του πνεύματος και της τέχνης.

«Ας μη σκεφτεί κανένας πώς μας κινούν λόγιοι πολιτικής ή άλλης σκοπιμότητας για τούτες τις γραμμές. Είναι γνωστό πώς όλοι μας αγωνιζόμαστε για τη φυσιολατρεία. Κι η φυσιολατρεία είναι ιδεολογία, είναι σύνθεση ιδανικών. Ωστόσο, η πατριωτική μας συνείδηση μάς υπαγορεύει λόγια πίκρας κι αγανάκτησης γι' αυτούς που δεν σεβάστηκαν ούτε τις εθνικές, ούτε τις ήθικες μας αξίες.

Φαίνεται πως οι αιώνες, μ' όλο τον πολιτισμό τους, δεν είναι δυνατό να σφυρηλατήσουν νέα συνείδηση σ' έναν λαό. Τα αισθήματά του παραμένουν τα ίδια. 'Ο χαρακτήρας των εκδηλώσεών του δεν είναι δυνατό να συγκαλυφθή. Πράγμα που διακρίνεται καθαρά στην ιστορία των «φίλων» γειτόνων μας. Οι θηριωδίες κι οι βανδαλισμοί του μεσαιώνα επαναλαμβάνονται σήμερα. 'Από τον ίδιο λαό, από τα ίδια βαρβαρικά φύλα, που πέντε αιώνες, ζώντας κοντά σε πολιτισμένο κόσμο, δεν μπόρεσαν ν' αφομοιώσουν στοιχεία πολιτισμού κι εξέλιξης. Και παρουσιάζονται σήμερα οι γείτονές μας αυτοί να διαμαρτύρονται για την Κύπρο μας—που δεν έχουν κανένα δικαίωμα να διαμαρτύρονται—και μάλιστα με βάρβαρες άποτροπαστικές εκδηλώσεις.

Ένα πράγμα, όμως, θα πρέπει να τους βροντοφωνούμε, όπως και τόσο καιρό τους το βροντοφωνούσαμε. Πώς είτε θέλουν—αυτοί και οι ασυνείδητοι ύποκινητές τους—είτε όχι, η Κύπρος μας ήταν και θα μείνει 'Ελληνική.

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

Το Διοικητικό μας Συμβούλιο αποφάσισε να οργανώσει μια σειρά πνευματικών εκδηλώσεων στην νέα χειμερινή περίοδο. Στις εκδηλώσεις αυτές—που θα γίνουν στα γραφεία μας και σε εκδρομές μας—περιλαμβάνονται :

Ομιλία του Προέδρου του Συνδέσμου 'Ελλήνων Λογοτεχνών κ. Γ. Κ. Σταμπολή με θέμα : « Η φύση κι ο 'Ελληνικός λυρισμός ».

Ομιλία του κ. Τάσου Ν. Πετρή στην εκδρομή μας των Δελφών (20-11-55), με θέμα : « Το παγκόσμιο σάλπισμα της Δελφικής 'Ιδέας ».

«Βραδυά φυσιολατρικής λογοτεχνίας» με πρώτο θέμα : « Φυσιολατρικές σελίδες Πειραιωτών λογοτεχνών » κ. ά.

«Φ.Ο.Π.—Ε.Ο.Ο.Π.—ΠΛΑΤΩΝ»

Τρία αγαπητά μας σωματεία γιόρτασαν τις επετείες τους με εκδρομικές και πνευματικές εκδηλώσεις. 'Ο Φυσιολατρικός 'Ομιλος Πειραιώς τα 28 χρόνια του, ο 'Εκδρομικός 'Ορειβατικός 'Ομιλος Πειραιώς την 20ή

επέτειό του κι ο «Πλάτων» τη συμπλήρωση ενός χρόνου.

Ο «Κρυστάλλης», συμμετέχοντας στη χαρά τους, στέλνει ολόθερμες αδελφικές ευχές για τη μελλοντική φυσιολατρική και πνευματική ζωή τους.

ΤΟ ΝΕΟ Δ. ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ Ο.Ε.Σ.Ε.

Το νέο Διοικητικό Συμβούλιο της Ο.Ε.Σ.Ε. που προήλθε από τις αρχαιρεσίες της 20 'Ιουλίου, συγκροτήθηκε σε σώμα ως εξής :

Πρόεδρος	Γ. Μήλας
'Αντ'δρος Α'	Φ. Παπαχρυσάνθου
» Β'	Δ. Καραντζής
Γ. Γραμματέας	Β. Κωνσταντινόπουλος
Ειδ. Γραμματέας	Δ. Λύγκας
»	Χ. Κετeliάν
Ταμίας	Π. Βεργιάδης
Σύμβουλος	Κ. Δημητριάδης
»	Σ. Σισμάνης
»	'Ι. Κοϊτσάνος
»	Σ. Μπινιάρης
»	Ν. Αιγινίτης
»	Α. Κωστέας
»	Κ. 'Ανδριακόπουλος

ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ

ΚΥΡΙΑΚΗ 2/10/55
'Εκδρομή 945

ΠΙΚΕΡΜΙ-ΝΤΑΟΥ

'Αναχώρηση το πρωί στις 7 από τα Γραφεία μας με λεωφορείο για το Σανατόριο της Νταού και απ' εκεί στο Μοναστήρι (πορ. 30'). Παραμονή όλη την ημέρα. 'Αναχώρηση στις 6 μ.μ. για τον Πειραιά με στάση μιάς ώρας στο Πικέρμι.

'Αρχηγός ο κ. Παν. Μακρής.
Πιθανά έξοδα δρχ. 23 μὴ μέλη 25.

ΚΥΡΙΑΚΗ 9/10/55
'Εκδρομή 946

ΞΥΛΟΚΕΡΙΖΑ - Ν. ΜΑΚΡΗ

'Αναχώρηση το πρωί στις 7 από τα Γραφεία του Συνδέσμου με λεωφορείο για την Ξυλοκερίζα. Παραμονή ως στις 5 μ.μ. Μετά αναχώρηση για τη Ν. Μάκρη και στις 7 επιστροφή για τον Πειραιά.

'Αρχηγός ο κ. Δ. Τσιροτάκης.
Πιθανά έξοδα δρχ. 30 μὴ μέλη 32.

ΚΥΡΙΑΚΗ 16/10/55
'Εκδρομή 947

ΠΕΝΤΕΛΗ (Κορυφή Πέργαρι)

ΟΡΕΙΒΑΤΙΚΗ ΕΞΟΡΜΗΣΗ

1η 'Ομάς: Διόνυσος-Πύριζα-Κορυφή.
(πορ. 3 ώρ.)

'Αρχηγός ο κ. Κ. Σταμάτης

2α 'Ομάς: Ρέα-'Οσ. Λουκάς-Κορυφή.
(πορ. 2,15')

'Αρχηγός ο κ. Ι. Νικολούδης

3η 'Ομάς: Κοκκινάρης-Άγιος Παντελεήμων-Κορυφή.
(πορ. 3 ώρ.)

'Αρχηγός ο κ. Α. Ραγίδης

4η 'Ομάς: Άγ. Τριάς-Άγιοι Άσώματοι-Κορυφή.
(πορ. 2 ώρ.)

'Αρχηγός ή Δις Άδαμ. Θεοδώσης

ΣΗΜ: Για την ώρα και τον τόπο της αναχώσεως οι αρχηγοί θα πάρουν πληροφορίες από τον 'Εφορο τοῦ Συνδέσμου. 'Όλες οι ομάδες θα συγκεντρωθούν στην κορυφή και θ' αναχωρήσουν μαζί για την Άγ. Τριάδα μέσω Άγ. Ασωμάτων.

ΚΥΡΙΑΚΗ 16/10/55
'Εκδρομή 948

ΠΕΝΤΕΛΗ ('Αγία Τριάδα)

'Αναχώρηση το πρωί στις 7 από τα Γραφεία του Συνδέσμου με αυτοκίνητα Λεωφορεία για την Πεντέλη ('Αγία Τριάδα). Παραμονή όλη την ημέρα με περιπάτους στα πέριξ. 'Αναχώρηση στις 7 για τον Πειραιά.
'Αρχηγός ο κ. Γ. Μάμμος
Πιθανά έξοδα δρχ. 20 μὴ μέλη 23

ΚΥΡΙΑΚΗ 23/10/55
'Εκδρομή 949

ΥΜΗΤΤΟΣ

(Καίσαριανή-Καλοπούλα-Κορυφή-Κορωπί)

Συγκέντρωση στην άφετρήα των αυτοκινήτων συγκοινωνίας Καίσαριανής (δπισθεν Πανεπιστημίου) και αναχώρηση στις 7 π.μ. για τον συνοικισμό Καίσαριανής. 'Απ' εκεί θα κάνουμε την διαδρομή Μονή Καίσαριανής, Καλοπούλα, Κορυφή Εύζωνας. Κατάβαση στο Κορωπί και με τ' αυτοκίνητα συγκοινωνίας επιστροφή στον Πειραιά.

'Αρχηγός ο κ. Νικ. Νικολούδης
'Εξοδα άτομικά

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ-ΚΥΡΙΑΚΗ 28-30/10/55
'Εκδρομή 950.

ΚΑΡΠΕΝΗΣΙ—ΜΙΚΡΟ ΧΩΡΙΟ

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 28/10. 'Αναχώρηση το πρωί στις 6,30' από τα Γραφεία του Συνδέσμου με λεωφορείο για τη Λαμία (χλμ. 210) με διλογόλεπτη στάση στη Λειβαδιά. Μεσημβρινό φαγητό στη Λαμία και μετά αναχώρηση για το Καρπενήσι (χλμ. 80). Διανυκτέρευση.

ΣΑΒΒΑΤΟ 29/10. Παραμονή στο Καρπενήσι ως το μεσημέρι. Μετά το φαγητό αναχώρηση για το Μικρό Χωριό (χλμ. 15) διανυκτέρευση.

ΚΥΡΙΑΚΗ 30/10. 'Αναχώρηση στις 10,30' π.μ. για το Καρπενήσι και έπειτα στη Λαμία (φαγητό). Επιστροφή για τον Πειραιά περνώντας από τις Θεριοπούλες ('Επίσκεψη Τύμβου των τριακοσίων του Λεωνίδα), Μώλο, Καμμένα Βούρλα, 'Αταλάντη, Λειβαδιά.

'Αρχηγός ο κ. Πλ. Βασιώτης
Πιθανά έξοδα δρχ. 125 μὴ μέλη 140

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ—ΚΥΡΙΑΚΗ 28—30)10)55
*Εκδρομή 951

- α) ΒΕΛΟΥΧΙ (ύψ. 2315 μ.)
β) ΧΕΛΙΔΩΝΑ (ύψ. 1975 μ.)

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 28)10. Αναχώρηση όπως ή 950
έκδρομή. Διανυκτέρευση σιό Καρπενήσι
ΣΑΒΒΑΤΟ 29)10. Αναχώρηση στις 5 το πρωί
για την κορυφή του Τυμψηροτού (Βελούχι
ύψ. 2315 μ.) πορ. 3.30. Κατάβαση σιό Καρ-
πενήσι και αναχώρηση με το λεωφορείο
για το Μικρό Χωριό. Διανυκτέρευση. ΚΥΡΙΑ-
ΚΗ 30)10. Αναχώρηση στις 4.30 το πρωί
για την κορυφή Χελιδώνα (ύψ. 1975 μ.) πορ.
2.30. Κατάβαση σιό Μικρό Χωριό και ανα-
χώρηση με τ' αυτοκίνητο για το Καρπενήσι,
Λαμία, Θερμοπύλες, Μώλο, Καμμένα Βούρλα,
Αταλάντη, Λεβάδεια, Πειραιά. Αφίξη στις
11 μ.μ.

*Αρχηγός κορυφής Βελούχι δ κ. Λαζ. Ραγίδης
Χελιδώνα δ κ. Βασ. Κελένης

ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ

ΚΥΡΙΑΚΗ 6)11)55
*Εκδρομή 952

ΤΑΤΟΪ-ΑΓ. ΜΕΡΚΟΥΡΙΟΣ

Αναχώρηση το πρωί στις 7 από τα Γρα-
φεία του Συνδέσμου για τον Αγ. Μερκού-
ριο (Περνώντας από το Τατόι δά επίσκε-
ψουμε τους τάφους των Βασιλέων. Επισ-
τροφή απ' τον Αγ. Μερκούριο το βράδυ
στις 6.30 για τον Πειραιά.

*Αρχηγός δ Πρόεδρος μας κ. Ν. Τριανταφύλ-
λου.
Πιθανά έξοδα δρχ. 26 μ.μ. μέλη 28.

ΚΥΡΙΑΚΗ 13)11)55
*Εκδρομή 953

ΧΑΡΒΑΤΙ—ΝΤΡΑΦΙ—ΝΤΑΟΥ

Συγκέντρωση στις 6.30 το πρωί στα Γρα-
φεία του Συνδέσμου και αναχώρηση με τα
μέσα συγκοινωνίας για το Χαρβάτι. Απ'
έκει δά πεζοπορήσουμε μέχρι την Νταού,
περνώντας από το Ντάφι. Επιστροφή το
βράδυ με τα μέσα συγκοινωνίας.

*Αρχηγός δ κ. Δημ. Βάσας.
*Έξοδα άτομικά.

ΚΥΡΙΑΚΗ 20)11)55
*Εκδρομή 954

ΑΡΑΧΩΒΑ—ΔΕΛΦΟΙ (Όμιλία του κ. Τάσου Πετρή)

Αναχώρηση το πρωί στις 7 από τα Γρα-
φεία του Συνδέσμου με λεωφορεία για τους
Δελφούς. Επίσκεψη των αρχαιοτήτων και
Μουσείου και όμιλία του κ. Τάσου Ν. Πετρή
με θέμα: «Το παγκόσμιο σάπισμα της Δελ-
φικής Ίδεας». Αναχώρηση στις 5 μ.μ. για

τον Πειραιά με στάση μισής ώρας στη Λει-
βάδια.

*Αρχηγός δ κ. Νότης Τσιλιβόπουλος.
Πιθανά έξοδα δρχ. 75 μ.μ. μέλη 85.

ΚΥΡΙΑΚΗ 27)11)55
*Εκδρομή 955

ΔΙΟΝΥΣΟΣ—ΡΑΠΕΝΤΟΖΑ ΝΕΑ ΜΑΚΡΗ

Συγκέντρωση στην πλατεία Κάνιγγος στις
7 και αναχώρηση στις 7.30 με τ' αυτοκίνητα
συγκοινωνίας για τον Διόνυσο. Απ' εκεί
δά περπατήσουμε μέχρι την Ν. Μακρή μέσω
Ραπεντόζας (πορ. 3 ώρ). Επιστροφή στις
7 μ.μ. με τ' αυτοκίνητα συγκοινωνίας για
τον Πειραιά.

*Αρχηγός δ κ. Νικ. Παταγεωργίου.
*Έξοδα άτομικά.

ΔΙ ΚΕΜΒΡΙΟΥ

ΚΥΡΙΑΚΗ 4)12)55
*Εκδρομή 956

ΠΑΡΝΗΘΑ

Αναχώρηση το πρωί στις 7 από τα Γρα-
φεία του Συνδέσμου με λεωφορεία για την
Πάρνηθα (Αγ. Τριάδα). Παραμονή όλη την
ήμέρα. Η όρειβατική ομάδα δά κάνει την
διαδρομή Παληχώρι, Σκίπρις, Κορυφή, Κα-
ταφύγιο, Αγία Τριάδα (πορ. 3.30). Επιστρο-
φή στις 6.30 για τον Πειραιά.

*Αρχηγός δ κ. Τάσ. Φαβατάς.
Πιθανά έξοδα δρχ. 28 μ.μ. μέλη 30.

ΚΥΡΙΑΚΗ 11)12)55
*Εκδρομή 957.

ΣΕΛΙΝΙΑ

ΚΑΚΗ ΒΙΓΛΑ—ΠΕΡΑΝΙ

Αναχώρηση από το Ρολόι το πρωί στις
8 με βενζινόπλοιο για τα Σελήνια. Απ'
έκει πεζή δά πάμε στη Κακή Βίγλα Πέρα-
νι. Παραμονή όλη την ημέρα. Επιστροφή
το βράδυ με τον ίδιο τρόπο στον Πει-
ραιά.

*Αρχηγός δ κ. Α. Βλασσόπουλος.
*Έξοδα άτομικά.

ΚΥΡΙΑΚΗ 18)12)55
*Εκδρομή 958

ΜΠΟΓΙΑΤΙ ΦΡΑΓΜΑ ΜΑΡΑΘΩΝΟΣ

Αναχώρηση το πρωί στις 7 από τα Γρα-
φεία του Συνδέσμου με λεωφορεία για το
Μπογιατί και συνέχεια στο Φράγμα Μαρα-
θώνος. Παραμονή όλη την ημέρα. Επιστρο-
φή στις 5 μ.μ. για το Μπογιατί και απ' εκεί
στις 7 για τον Πειραιά.

*Αρχηγός δ κ. Γεώργ. Αθανασόπουλος.
Πιθανά έξοδα δρχ. 23 μ.μ. μέλη 25

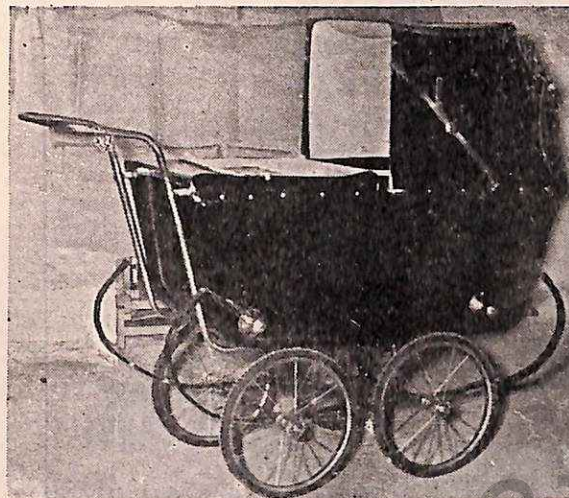
ΤΑ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ ΘΑ ΚΥΚΛΟ-
ΦΟΡΗΣΕΙ ΙΔΙΑΙΤΕΡΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΝ ΠΑΙΔΙΚΩΝ ΑΜΑΞΩΝ

Κ. ΒΟΥΛΑΣΙΚΗ

Γωνία Ν. Μπήτην και Κολοκοτρώνη τηλ. 42 314

ΠΕΙΡΑΙΕΥΣ

ΚΑΡΟΤΣΑΚΙΑ
ΠΟΛΥΤΕΛΕΙΑΣ

ΚΑΡΟΤΣΑΚΙΑ
ΑΕΡΟΔΥΝΑΜΙΚΑ

ΚΟΥΖΙΝΑΙ—ΘΕΡΜΟΣΙΦΩΝΕΣ—ΠΛΥΝΤΗΡΙΑ

ΡΑΔΙΟΦΩΝΑ—ΗΛΕΚΤΡΙΚΑ ΣΚΕΥΗ

ΜΕ ΕΥΚΟΛΙΕΣ ΠΛΗΡΩΜΗΣ

ΡΑΔΙΟ - ΠΕΙΡΑΙΕΥΣ

ΜΑΚΗΣ ΤΣΙΤΣΑΡΩΛΗΣ

Τσομαδοῦ 13 — Τηλέφ. 43.580

ΠΕΙΡΑΙΕΥΣ

ΠΟΛΥΕΛΑΙΟΙ
ΚΡΥΣΤΑΛΛΑ
ΠΟΡΣΕΛΑΝΕΣ
ΠΙΑΤΙΚΑ
ΠΟΤΗΡΙΚΑ
ΜΑΧΑΙΡΟΠΗΡΘΗΝΑ
ΣΕΡΒΙΣ
ΜΠΙΜΠΕΛΟ

Κ.Γ. ΧΟΥΤΟΠΟΥΛΟΣ & ΥΙΟΣ

ΠΕΙΡΑΙΕΥΣ
ΜΕΓ. ΒΡΕΤΤΑΝΙΑΣ 4

ΠΙΑΤΑ & ΠΟΤΗΡΙΑ ΧΑΡΤΙΝΑ
ΔΙ' ΕΚΔΡΟΜΑΣ & ΔΙΑ ΠΑΡΤΥ

ΣΤΟΥ ΧΟΥΤΟΠΟΥΛΟΥ

"Οτι χρειάζεται
στη γυναίκα....

.....
Διά να είναι
★ Κομψή
★ Ευκίνητος
★ Έλκυστική

Αλ. Παπαμιχαήλ & Σία

ΕΡΜΟΥ 44 - ΑΘΗΝΑΙ

Ε.Δ.Ι

ο έρασιτέχνης...

ο επαγγελματίας...

... Χρησιμοποιούν
σήμερα την μοναδικήν

ΕΧΑΚΤΑ *Varer*

Συγκεντρώνει τα περιο-
σότερα προσόντα και πα-
ρέχει τις μεγαλύτερες
δυνατότητες, από όλες
τις μηχανές που κυ-
κλοφορούν σήμερα.

ο έπιστήμων...

ΓΕΝ. ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΣ

Σ. Κ. ΚΑΡΔΑΚΑΣΗΣ

Σταδίου 12, ΑΘΗΝΑΙ — Γεωργίου Α' 7, ΠΕΙΡΑΙΕΥΣ.